

канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи,
страхування та електронних платіжних систем,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

РОЛЬ ДОСУДОВОЇ САНАЦІЇ В ПОДОЛАННІ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Відповідно до положень Кодексу України з процедур банкрутства розрізняють:

– санацію боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство (досудова санація) – тобто систему заходів щодо відновлення платоспроможності боржника, які може здійснювати засновник (учасник, акціонер) боржника, власник майна (орган, уповноважений управляти майном) боржника, інші особи з метою запобігання банкрутству боржника шляхом вжиття організаційно-господарських, управлінських, інвестиційних, технічних, фінансово-економічних, правових заходів відповідно до законодавства до відкриття провадження у справі про банкрутство;

– санацію – систему заходів, що здійснюються під час провадження у справі про банкрутство з метою запобігання визнанню боржника банкрутом та його ліквідації, спрямованих на оздоровлення фінансово-господарського становища боржника, а також задоволення в повному обсязі або частково вимог кредиторів шляхом реструктуризації підприємства, боргів і активів та/або зміни організаційно-правової та виробничої структури боржника [1].

Тобто види санації розрізняють залежно від глибини кризового стану підприємства та умов надання йому зовнішньої допомоги.

На практиці процедуру санації до відкриття провадження у справі про банкрутство не можна назвати затребуваною та поширеною серед боржників. Це зумовлено певним острахом застосування невідомої процедури, наявністю низки

спірних питань, які не врегульовано законодавством, та відсутністю судової практики.

КУзПБ вніс позитивні зміни до процедури досудової санації, які, можливо, збільшать рівень попиту на її застосування на практиці [2].

Однією з таких змін є необмеженість у строках, адже попередній Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» передбачав, що план досудової санації має бути розрахований на строк, який не може перевищувати 12 місяців з дня затвердження судом цього плану, та може містити умови щодо відстрочення або розстрочення заборгованості на строк, що перевищує 12 місяців.

Перевагами досудової санації відповідно до КУзПБ також можна назвати можливість списання безнадійної заборгованості перед державними органами. У разі, якщо планом санації передбачені розстрочка, відстрочка чи списання податкової заборгованості, він вважається автоматично схваленим без погоджень з контролюючим органом. При цьому податковий борг за строк, який передував 3 рокам до дня проведення зборів кредиторів, визнається безнадійним.

Виконання інших вимог кредиторів боржник може розстрочити, відстрочити, списати на вигідних як для боржника, так і для кредиторів умовах. Також боржник може передбачити поділ кредиторів на категорії залежно від виду вимог та встановити різні умови повернення боргів для кожної категорії кредиторів.

Серед переваг досудової санації слід також відзначити:

– досудова санація є процедурою фінансового оздоровлення підприємства, яка здійснюється без відкриття господарським судом провадження у справі про банкрутство та подальшого внесення відповідної інформації про підприємство до ЄДР юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, що мінімізує репутаційні втрати підприємства-боржника;

– досудова санація є можливою лише за ініціативою боржника та за рішенням його засновників (учасників, акціонерів), а отже дана процедура виступає реальною можливістю вчасно зреагувати на несприятливі фінансово-економічні зміни;

- наявність мораторію для задоволення вимог кредиторів;
- формування плану санації здійснюється боржником, який знає потреби підприємства краще за будь-кого з учасників справи;
- можливість проведення процедури без призначення керуючого санації, самим боржником;
- мінімум втручання суду в хід процедури;
- менша сума витрат на проведення процедури [3].

Етапи проведення санації до відкриття провадження у справі про банкрутство наступні:

1. Інформування засновників, власника майна щодо наявності ознак банкрутства.
2. Прийняття рішення засновниками про проведення санації.
3. Розроблення плану санації.
4. Схвалення зборами кредиторів плану санації.
5. Подання схваленого плану санації на затвердження до господарського суду.
6. Винесення господарським судом ухвали про прийняття заяви про затвердження плану санації та встановлення мораторію на задоволення вимог кредиторів.
7. Опублікування господарським судом повідомлення про прийняття до розгляду заяви про затвердження плану санації.
8. Винесення господарським судом ухвали про затвердження плану санації та скасування мораторію на задоволення вимог кредиторів.
9. Вжиття заходів, передбачених планом санації.
10. Винесення господарським судом ухвали про затвердження звіту про виконання плану санації [4].

Отже, досудова санація є ефективним інструментом, який дозволяє подолати кризу на підприємстві і може запобігти банкрутству. Поряд з інтересами кредиторів та власників підприємств вона враховує також і інтереси суспільства адже зберігає важливі для національної економіки робочі місця [5].

Список використаних джерел

1. Кодекс України з процедур банкрутства: від 21.10.2019 р. № 2597-VIII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>.
2. Мегеря А. Досудова санація, або рятівна соломинка для боржника. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/bankrutstvo-i-restrukturizaciya/dosudova-sanaciya-abo-ryativna-solominka-dlya-borzhnika.html>.
3. Досудова санація: переваги та недоліки. URL: <https://borgexpert.com/news/dosudova-sanatsiia-perevahy-ta-nedoliky>.
4. Назаренко Я.Я., Теслюк Н.П., Левковець Н.П. Трансформація антикризового управління підприємств відповідно до кодексу України з процедур банкрутства. Причорноморські економічні студії. 2021. № 67. С. 38-43.
5. Фугело П.М. Сутність, методологія оцінки та сучасні тенденції банкрутства підприємств в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2021. № 54. С. 248-252.